

Звіт роботи соціально-гуманітарного відділу

20 травня в актовому залі нового корпусу відбувся звіт роботи соціально-гуманітарного відділу. Звіт включав в себе презентацію роботи соціально-гуманітарного відділу та виступи колективів (гуртків соціально-гуманітарного відділу).

Соціально-гуманітарний відділ є структурним підрозділом університету, який діє на основі Закону України “Про вищу освіту”, Положення про державний вищий заклад освіти, Концептуальних засад гуманітарної освіти в Україні, Статуту університету, інших законодавчих актів і нормативних документів з питань освіти, рішень, що мають чинність в університеті.

Соціально-гуманітарний відділ здійснює свої функції щодо організації, координування та керівництва виховним процесом в університеті через деканати і кафедри, студентське самоврядування.

Соціально-гуманітарний відділ бере участь у розробці положень, інструкцій та методичних рекомендацій з питань організації науково-методичного забезпечення виховного процесу та соціально-гуманітарної діяльності, є безпосереднім організатором загальноуніверситетських культурно-масових заходів.

Структурними підрозділами соціально-гуманітарного відділу є: Культурно-дозвіллевий центр, Музейний комплекс НДУ імені Миколи Гоголя, редакція газети “Альма-матер”, студентське кафе “Юність”, костюмерна. Фахівці соціально-гуманітарного відділу відповідають за звукове оформлення заходів, свої послуги надає і паспортист.

Відділ активно співпрацює з профспілковими комітетами працівників та студентів, студрадою університету, радами гуртожитків, іншими структурними підрозділами, які діють в університеті.

Основними напрямками соціально-виховної роботи зі студентами є:
організація та проведення культурно-дозвіллевих та науково-просвітницьких заходів;
створення й організація роботи творчих гуртків і колективів, об'єднань студентів за інтересами;

здійснення громадянського й патріотичного виховання студентів;

організація роботи з профілактики правопорушень, наркоманії й ВІЛ-інфекції серед студентів;

пропаганда фізичної культури й здорового способу життя;

дієва допомога в роботі студентських громадських організацій, клубів і об'єднань;

інформаційне забезпечення студентів, підтримка і розвиток студентських засобів масової інформації;

наукове обґрунтування існуючих методик, пошук і втілення нових технологій, форм і методів виховної діяльності;

оновлення матеріально-технічної бази й об'єктів, призначених для організації позаурочних заходів;

редагування та випуск університетської газети “Альма-матер”. Висвітлення на її сторінках проблем навчально-виховного процесу, наукової діяльності, громадсько-політичного, наукового та культурно-естетичного життя університету;

організація належної роботи костюмерної, своєчасне забезпечення технічним оснащенням масових заходів, які проводяться в університеті;

внесення пропозицій щодо роботи зі студентами, які порушують громадський порядок та норми поведінки в університеті, гуртожитках та поза ними;

надання допомоги деканам та радам студентського самоврядування в організації виховного процесу в гуртожитках, організації дозвілля студентів.

організація і проведення ефективної виховної роботи та дозвілля в студентському кафе “Юність”. Оформлення замовлень на проведення студентськими групами тематичних вечорів у кафе, створення та редагування сценаріїв, організація та проведення профілактичної роботи проти наркоманії, алкоголізму та СНІДу.

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя працює на перспективу. Випускники покликані утверджувати загальнолюдські та національні морально-духовні

цінності. Вони мають усвідомлювати, що наукові знання, найновіші виробничі технології мають сенс лише за умови високого рівня морально-духовної вихованості їх носіїв, тобто сьогоденних наших студентів. Тому важливими напрямками ефективної діяльності університету є органічне поєднання в ньому національного та загальнолюдського начал. У цьому напрямку і працює соціально-гуманітарний відділ, звіт якого за 2014–2015 роки ми пропонуємо:

Заходи національно-патріотичного спрямування:

«Прийняття присяги», «Вручення погон молодшого лейтенанта», щорічне вшанування трагедії під Крутами, організовано «Стіна пам'яті» до річниці Майдану, участь у заходах до Дня визволення міста Ніжина, до 9 травня, до Дня жертв політичних репресій, організація та проведення разом з профкомом студентів перегляду фільму «Добровольці Божої чоти», студентська молодь університету традиційно взяла участь в акції вшанування жертв Голодоморів «Запали свічку» та хвилиною мовчання приєдналися до скорботного дня, було організовано та проведено концерт у м. Ромни (танкова частина) для наших військових, організовано та проведено разом із факультетом психології та соціальної роботи добродійний ярмарок творчості «Під Покровською благодаттю», проведено благодійну акцію «Новорічне свято – кожній дитині» – у соціально-реабілітаційному центрі на вул. Гончарній, організовано збір благодійних коштів для Червоного Хреста. На освітньо-пізнавальне та патріотичне виховання студентів також спрямована діяльність Музейного комплексу університету (Парубець А.С.). Практично всі першокурсники на виховних годинах і в позаурочний час відвідують Музей історії Ніжинської вищої школи, музей Гоголя та картинну галерею. В цьому році соціально-гуманітарний відділ взяв участь в організації та проведенні авторського проекту професора Шумської Л.Ю. «Ніжин муз-фест». Також вагоме місце у національно-патріотичному вихованні займає наша газета «Альма матер» (Лебедева А.М.). Проведено День Гідності та Свободи: студенти та викладачі університету взяли участь у покладанні квітів до пам'ятного знаку Небесній Сотні, вшанували пам'ять загиблих хвилиною мовчання. Протягом дня у вестибулі закладу демонструвалися сюжети, пов'язані із трагічними днями минулого року. Студенти НДУ відвідали фотовиставку І. Волосянкіна «Ролі героїв» (про події листопада – лютого 2013 року).

Художньо-естетичне виховання

Звісно, що національно-патріотичне виховання значною мірою перегукується з художньо-естетичним. Варто наголосити, що з кожним роком зростає кількість бажаючих взяти участь у різноманітних заходах і конкурсах. У цьому напрямі продовжується проведення цілого спектру традиційних загальноуніверситетських конкурсів та свят, які стали результатом спільної роботи фахівців соціально-гуманітарного відділу, деканатів факультетів, органів студентського самоврядування, зокрема: свято Дня знань, до Міжнародного дня студентів – «Нумо, першокурснику», «Міс НДУ 2015», «Містер університет», КВН, Новорічних свят, до Дня закоханих, вручення Червоних дипломів. Традиційними уже стали концертні програми до Дня працівників освіти та до свята 8 Березня, які готує факультет культури та мистецтв. Разом із кафедрою музичної педагогіки та хореографії було організовано та проведено уже IV Всеукраїнський хореографічний фестиваль-конкурс «Квітневі викрутаси».

Особливістю й окрасою цьогорічної літературно-мистецької палітри у роботі НДУ стало святкування 200-річчя з Дня народження Т.Г. Шевченка: це і зустрічі з видатними особистостями сучасності, письменниками, лауреатами Шевченківської премії в галузі літератури та мистецтва: Леонідом Горлачем, Дмитром Івановим. Також до 200-ліття з дня народження Євгена Гребінки зустрічали творчу групу Полтавської державної телерадіокомпанії «Лтава» (презентація фільму «Той, хто торував шлях»). У 2014 році відвідали також наш ВУЗ письменники Словенії, відбулася творча зустріч із творцями конкурсу документальних фільмів «Кінолітопис».

В цьому році активізувалася робота студентського кафе «Юність» (Михайленко М.А.). На базі студентського кафе ведуться репетиції гуртківців, проводяться святкові дискотеки, тематичні вечірки. Зокрема, вечір пам'яті Скрябіна, «Лав-сторі», проведення гри «Мафія», Новорічного ранку для дітей співробітників.

Окремо хочеться відмітити співпрацю соціально-гуманітарного відділу з іншими структурними підрозділами та факультетами університету. Це, зокрема, співпраця з

профкомом співробітників (Лейберов О.О.) – спільно організований Новорічний ранок для дітей співробітників приніс масу задоволення нашим діткам, сприяння у проведенні конкурсних програм. Профком студентів (Приходько Р.С.) допоміг у придбанні костюмів до проведення конкурсу «Міс НДУ 2015», допомагав в організації проведення КВН, сприяв у поїздки на конкурс «З Україною в серці» в м. Чернігів загальноуніверситетського гуртка «Дивертисмент» (кер. Серякова А.В.), часто консультує з юридичних питань. Хочеться відмітити плідну співпрацю працівників бібліотеки (Морозов О.С.) з фахівцями соціально-гуманітарного відділу. Зокрема, в цьому році було проведено тематичний захід, присвячений 205-літньому ювілею з дня народження художника та педагога, випускника Гімназії вищих наук А. Мокрицького (Парубець А.С.) та участь у заході на тему: «Бібліотека. Історія врятування». Плідно співпрацює відділ і з факультетом психології та соціальної роботи (Ярмарок творчості «Під Покровською благодаттю», участь у флешмобі до Дня пам'яті Небесної сотні, поїздка у м. Ромни, з факультетом культури та мистецтв («Ніжин-муз-фест», «Квітневі викрутаси», свята до Дня працівників освіти, 8 Березня), з філологічним факультетом – організація та проведення зустрічі з письменниками лауреатами Шевченківської премії в галузі літератури та мистецтва: Леонідом Горлачем, Дмитром Івановим

Спортивно-масова робота

Вагому роль в активізації спортивно-масової роботи зі студентами відіграла організація та проведення нашими фахівцями Михайленком М.А. та Турчином О.В. футбольних матчів між студентами, які проживають у гуртожитках та між студентами та викладачами, між студентами НДУ та НАТі. Заходи відбувалися за підтримки профкомів працівників та студентів.

Студентське самоврядування.

Благодійні акції

Як відомо, згідно з останніми нормативними документами все більша увага приділяється діяльності органів студентського самоврядування. Студрада Ніжинського державного університету плідно співпрацює із соціально-гуманітарним відділом, з профкомом студентів. Участь студентів у конкурсі «Студент року» (Михайло Ломоносов, студент історико-юридичного факультету здобув титул «студент-аналітик»), організація дозвілля студентів на базі студентського кафе «Юність»; постійна співпраця студради в усіх напрямках культурно-дозвілєвої роботи. Наші лідери беруть активну участь у різного роду всеукраїнських конференціях з питань роботи органів студентського самоврядування, є членами різноманітних студентських організацій. Зокрема, у травні 2014 року на базі нашого університету за участі лідерів студентського самоврядування вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації була проведена всеукраїнська студентська конференція «Школа студентського лідера. Захист проектів». У травні 2015 року планується звітно-виборна конференція, де буде обрано нового голову студентської ради. Сподіваємося, що новий голова буде продовжувати традиції студентського самоврядування, закладені його попередниками в університеті, та відстоюватиме права студентів, а також шукатиме нових підходів у роботі студентського самоврядування. Традиційними стали зустрічі членів ректорату зі студентським активом університету, на яких обговорюються нагальні проблеми і перспективи студентського життя. Варто зазначити, що відбулася певна еволюція у запитаннях студентів. Якщо раніше йшлося лише про вирішення дрібних побутових питань у гуртожитках, то на зустрічах у цьому навчальному році студенти концентрували увагу на питаннях навчального процесу, наукової роботи, проблемах працевлаштування тощо. Студентський актив бере активну участь у різноманітних благодійних акціях, опікується дітьми із Ніжинського соціально-реабілітаційного центру. Традиційно благодійні акції проводяться до Нового року, Різдва св. Миколая, Великодня. Наші студенти небайдужі до проблем своїх однокурсників (збір коштів для хворих студентів Петренко, Штахурі, Барову). Якщо говорити про благодійність, то потрібно відмітити, що багато заходів, які були проведені за участі соціально-гуманітарного відділу носили благодійний характер. На мою думку, благодійність має бути тихою, але останнім часом деякі люди спекулюють на таких питаннях. Тому дозволю собі трохи конкретики: за

звітний період фахівцями соціально-гуманітарного відділу були передані кошти: на лікування Тетяни Вінник, Костянтина Макієнка, Миколи Коваленка, поранених бійців АТО, фахівці були учасниками у зборі коштів для бійців АТО, які організувала профспілка працівників університету.

Робота з найбільш незахищеними категоріями студентства.

Сьогодні в університеті навчається 35 студентів із числа сиріт і позбавлених батьківського піклування. На початку навчального року з метою ознайомлення першокурсників зі своїми правами і обов'язками під час навчання була проведена зустріч із начальником соціально-гуманітарного відділу, студентським самоврядуванням. До них має бути прикута особлива увага, адже вони відчують себе не завжди комфортно у студентському колективі. І наше завдання максимально допомогти цим студентам.

Соціально-побутова сфера

Соціально-гуманітарний відділ, зокрема начальник соціально-гуманітарного відділу Скороход В.І., займається поселенням студентів у гуртожитки. Всі студенти, які бажають заселитися у студентський гуртожиток, мають таку змогу. Конкурс на кращу кімнату у гуртожитку засвідчив, що санітарно-гігієнічний стан гуртожитків значно покращився. Переможці конкурсу отримали нові меблі у свої кімнати. З кожним роком студради гуртожитків більше уваги приділяють не лише покращенню соціально-побутових умов проживання, а й поведінці своїх мешканців.

Начальник соціально-гуманітарного відділу Скороход В.І. за звітний період підготувала комплексний план виховного процесу в університеті на навчальний рік; координувала виховний процес в університеті, який здійснюють деканати факультетів, Культурно-дозвіллевий центр, органи студентського самоврядування; організує і веде зібрання заступників деканів факультетів із виховної роботи організувала і контролювала роботу фахівців соціально-гуманітарного відділу. За 2014–2015 рік звітувала перед Вченою радою, з таких питань: «Про роботу деканатів і органів учнівського самоврядування щодо попередження в студентських колективах порушення правових і морально-етичних норм», «Роль і місце студентського самоврядування в підвищенні ефективності навчально-науково-виховної діяльності учнів»; організувала роботу з сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування. Здійснювала контроль за діяльністю редакції загальноуніверситетської газети «Альма-матер»; керувала процесом поселення в гуртожитках, розглядала питання виселення при недотриманні правил внутрішнього проживання. За звітний період підготувала такі нормативні документи: «Положення про студентське кафе «Юність», «Статут Асоціації випускників Ніжинського державного університету», «Положення про студентські проекти».

Музейний комплекс університету, до складу якого входять музей М. Гоголя, музей історії Ніжинської вищої школи, картинна галерея є важливою складовою освітнього, соціокультурного та виховного процесів вишу. Діяльність комплексу ведеться під керівництвом **Парубець А.С.** За звітний період робота велася за наступними напрямками:

Залучення експозиційних площ, архівних фондів та екскурсійного матеріалу музейного комплексу в навчальному процесі університету. За рік музеї відвідали студенти 1 курсу історико-юридичного, філологічного факультетів, факультету психології та соціальної роботи, факультету іноземних мов, факультету культури та мистецтв з метою ознайомлення з історією університету та його гуманітарною базою. Деякі навчальні заняття студентів 2-5 курсів факультету іноземних мов, філологічного та історико-юридичного факультетів періодично проходили з використанням аудиторного фонду та екскурсійного супроводу провідного фахівця музейного комплексу.

Співпраця з громадськими організаціями міста та регіону. Разом із активістами політичної партії «Об'єднання «Самопоміч» - Ніжин» у рамках культурно-освітнього проекту «Знайомтесь – це наш Ніжин» було проведено екскурсії до музею Миколи Гоголя та картинної галереї для мешканців та гостей міста.

Співпраця з редакцією газети «Alma mater» та «Український дім». Підготовка матеріалів рубрики «Події та дати в історії Ніжинської вищої школи» (надруковано матеріали до 205-ліття Нестора Кукольника, Аполлона Мокрицького), стаття про

Співпраця з структурними підрозділами університету. Разом із фахівцями бібліотеки підготовлено та проведено в картинній галереї університету тематичний захід, присвячений 205-літньому ювілею з дня народження художника та педагога, випускника Гімназії вищих наук А. Мокрицького для студентів факультету психології та соціальної роботи, філологічного факультету, викладачів, працівників міської та університетської бібліотеки. Участь провідного фахівця музейного комплексу в заході, присвяченому врятуванню бібліотечного фонду в часи II світової війни.

Проведення тематичних та оглядових екскурсій для учасників міжнародних та науково-практичних конференцій, гостей університету та міста. Серед них: екскурсія для учасників Міжнародної природознавчої гри «Геліантус», що проводилася разом із НДУ ім. М. Гоголя (9-12 січня 2015 р.), екскурсія для учасників зустрічі випускників з нагоди 65-річчя факультету іноземних мов (10 жовтня 2014 р.), учасників «Четвертих Бугайківських читань» (2-3 жовтня 2014 р.), учасників урочистостей на чолі з генеральним консулом та послом Республіки Польща з нагоди 15-ліття Спілки поляків міста Ніжина «Астер» тощо.

Збір та підготовка матеріалів альбому до 210-ліття Ніжинській вищій школі – «Ніжинська картинна галерея. Старі майстри».

Зйомки та публікації. Допомога в організації зйомки програми ТК «Київ» «Прогулянки за містом», присвяченої м. Ніжину та університету з залученням музейного аудиторного фонду та екскурсійного супроводу (ефір від 23.10.2014 р.), надання матеріалів та консультацій для написання статей, присвячених Ніжину, НДУ ім. М. Гоголя, музейному комплексу (doga.ua у розділі Стаття, від 22.09.2014 – «Город с пупырышками», журнал «Репортер» №32(50) 19-25.09, ст. 74-78 – «Город с пупырышками»).

Редактор газети «Альма матер» Лебедева А.М. періодично фіксує події навчально-методичного, наукового, культурного життя університету. На основі пропозицій Редакційної ради проектує номер періодичного університетського видання і відповідає за його виконання. Затверджує художнє і графічне оформлення, тираж видання. Забезпечує опрацювання читацької кореспонденції. Аналізує критичні зауваження, розглядає пропозиції щодо змісту статей. Висвітлює актуальні події на сайті університету. На початку навчального року був змінений дизайн газети, введено рубрикацію в газеті: «На часі», «Події і дати в історії Ніжинської Вищої школи», «Факультети інформують», «Із перших вуст», «На Вашу книжкову полицю»; введено рубрику до 210-ї річниці НВШ, в якій розміщено спогади випускників. Налагоджений зв'язок зі студентами через рубрику «Думка студента»: студрада проводить опитування студентів, торкаючись актуальних питань. Найбільш цікаві думки розміщуються в газеті в цій рубриці. Газета виходить вчасно щомісяця, 10 контрольних примірників ідуть на розсилку до відповідних органів і установ. Електронна версія газети розміщується на сайті університету. Лебедева А.М. займається оновленням сайту університету Сайт наповнений актуальними новинами з різних напрямків. Налагоджені зв'язки з головним порталом Ніжина - mynizhyn.com, який розміщує на своєму сайті інформацію про події з життя університету з посиланням на сайт університету. Редактор також веде продуктивну роботу щодо додрукарської підготовки альбому «Ніжинська картинна галерея. Старі майстри», дизайну буклета «Альма матер. Спецвипуск» з рекламної кампанії навчального закладу; дизайну афіш, білетів, запрошень на загальноуніверситетські заходи.

Фахівець соціально-гуманітарного відділу Кузьменко І.М. здійснює збереження, облік костюмів та майна університетської костюмерної. Надає допомогу фахівцям відділу у здійсненні культурно-освітницької діяльності: декорування сцени (забезпечення необхідними матеріалами); забезпечення студентів та художніх колективів університету костюмами, ведення відповідного обліку; відповідає за збереження і здійснює ремонт костюмів. У 2014 році було придбано 10 костюмів для конкурсу Міс НДУ 2015, виготовлено нові декорації для сцени, виготовлений подіум для сцени.

Фахівці соціально-гуманітарного відділу з виховної роботи зі студентською молоддю в гуртожитках Михайленко М.А. та Турчин О.В. постійно проводять профілактично-роз'яснювальну роботу з утвердження здорового способу життя серед

студентів гуртожитків, вносять пропозиції щодо покращення побуту та дисципліни у гуртожитках, беруть участь в організації і проведенні спортивно-масових заходів зі студентами, які проживають у гуртожитках. Проводять два рази на тиждень рейди-перевірки санітарного стану в гуртожитках та дотримання студентами правил проживання в гуртожитках. Вчасно подають доповідні записки у випадках, які стосуються порушень студентами правил проживання у гуртожитках та проводять індивідуальну роботу з порушниками. Вивчають побутові та соціальні проблеми студентів і планують заходи щодо їх вирішення. Проводять інформаційно-роз'яснювальну роботу серед студентської молоді щодо правил проживання в гуртожитку, зберігання державного майна на території університету. Ведуть контроль за переміщенням студентів протягом року та спільно з заступником декана з виховної роботи і профспілковим комітетом студентів вирішують питання переселення студентів протягом навчального року.

Фахівець соціально-гуманітарного відділу Рибак І.В. забезпечує загальнокультурний, художньо-естетичний, моральний розвиток студентів університету через організацію проведення загальноуніверситетських культурно-освітніх заходів, надає методичну та практичну допомогу факультетам, кураторам академічних груп у здійсненні культурно-освітньої діяльності, організовує діяльність художніх колективів, клубів за інтересами, гуртків, проводить семінари з керівниками гуртків.

У складі Культурно-дозвілєвого центру соціально-гуманітарного відділу існує 6 гуртків. Гурток естрадного та академічного співу (керівник – Ханенко Юлія), фольклорний ансамбль «Калинонька» (керівник – Полянський Вадим), Танцювальна студія «BURLESQUE» (керівник – Сватенкова Тетяна), хореографічний колектив «Дивертисмент» (керівник – Сірякова Анна), хореографічний колектив «Белатрекс» (керівник – Михальська Марія), літературна студія (керівник – Гадзінський Олександр), в яких займається більше 100 студентів. Керівники гуртків активно беруть участь у культурно-мистецькій роботі серед студентської молоді, керують роботою гуртка, добирають цікаві матеріали для занять, проводять добір виконавців, групові та індивідуальні заняття, репетиційну, навчальну й тренувальну роботу, вживають заходів щодо вдосконалення творчої майстерності учасників гуртка. Серед важливих досягнень гуртківцями за звітний період можна назвати: Диплом Лауреата I ступеня у номінації «Сучасна хореографія» танцювальному колективу «Дивертисмент» у Всеукраїнському благодійному студентському вокально-хореографічному фестивалі «З Україною в серці» (Чернігів, 2014). Керівник: Сірякова А.В. Диплом за 2 місце у номінації «ВТК» на Всеукраїнському фестивалі «Планета» танцювальний колектив «Бурлеск» (Чернігів, 2014 р.) Керівник – Сватенкова Т.І., За участь у I відкритому фестивалі народної музики «Грай, баян, співай гармошка» Диплом фольклорному ансамблю «Калинонька». Керівник – Полянський В.В.

Фахівці соціально-гуманітарного відділу Шатун В.І. та Бойко М.О. забезпечують високий художній рівень та технічну якість звуку. За звітний період, мабуть, не було жодного заходу, який проводився в університеті без участі наших звукооператорів. Разом із замовниками працюють над звуковим рішенням вистав чи музичних програм, беруть участь у проведенні репетицій.

Установлюють звукопідсилюючу апаратуру та регулюють звучання мікрофонів відповідно до загрузки залу слухачами та відповідно до фонові партитури музичної програми. Готують апаратуру до роботи та забезпечують належний технічний рівень її експлуатації.

Фахівець Постол А. здійснює фотографування загальноуніверситетських заходів, створює фотозвіти та фотоархіви. Допомагає в організації та проведенні будь-яких заходів, проведених соціально-гуманітарним відділом.

Соціально-гуманітарний відділ – це колектив професійних, відданих своїй справі людей, які працюють зі студентами і для студентів.

Можна стверджувати, що протягом останнього періоду в колективі склалася потужна і добре відлагоджена система організаційно-виховної роботи зі студентами. Про це переконливо свідчать певні здобутки та напрацювання. Нам приємно акцентувати увагу на низці позитивних результатів та тенденцій, що мали місце за звітний період.

Паспортист соціально-гуманітарного відділу **Чорна О.Д.** оформляє і якісно веде встановлені облікові документи з прописки, виписки, для військового обліку, узгоджуючи ці питання з учбовим відділом і відділом кадрів. Своєчасно вимагає у мешканців гуртожитку необхідні для паспортного обліку довідки й відомості, здійснює інструктаж, проводить бесіди з питань дотримання паспортного режиму. Разом із комендантами гуртожитків, вживає необхідні заходи щодо впливу на осіб, які допускають порушення порядку реєстрації в гуртожитках. Роботу паспортиста соціально-гуманітарного відділу найкраще показати в діаграмі (рис. 1).

***Скороход В.І.**, начальник
соціально-гуманітарного відділу*